

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Štátny archív v Levoči
pobočka Spišská Nová Ves

Miestny odbor Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi

1920 – 1951

Inventár

Ján Krajňák
Jozef Kuruc
Gabriela Vencelová

1961

O B S A H

Úvod	3
Spisový materiál MOMS	5
Účtovný materiál MOMS	9
Spisový materiál Správa kina „TATRY“.....	11
Účtovný materiál Správa kina „TATRY“	11
Menný a miestny register.....	12
Vecný register.....	13

ÚVOD

Miestny odbor Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi začal svoju činnosť 6. novembra 1920 a zakončil v roku 1951. Bol prvým miestnym odborom MS v Spišskej župe.

Stanovy MS umožňovali založiť jej pobočky. Členovia MS v mestách a obciach vykonávali kultúrnu činnosť. Hlavným poslaním MOMS bolo:

- a) uskutočňovať prednášky,
- b) rozširovať a propagovať výsledky slovenskej vedy a umenia,
- c) zakladať a viesť verejné knižnice,
- d) napomáhať pri zakladaní ochotníckych divadiel , pri usporadúvaní koncertov a vôbec všetkých spoločenských podujatí ,aby sa slovenská reč , umenie šírilo, zveľaďovalo a zdokonaľovalo,
- e) podporovať a propagovať činnosť ústredia MS.

Matica slovenská od svojho založenia 21. augusta 1862 mala veľmi bohatú históriu. Stala sa najvýznamnejšou kultúrnou osvetovou inštitúciou na Slovensku. Podľa stanov bolo jej úlohou podporovať slovenskú literatúru a umenie a pozdvihnúť svojou osvetovou činnosťou úroveň vzdelávania slovenského národa.

Pre vtedajšie národnostné a politické pomery na Spiši bolo príznačné , že pre svoju činnosť musela si klieсти cestu zaistovaním najzákladnejších podmienok pre splnenie svojho hlavného cieľa.

Matica slovenská po svojom oživení 1. januára 1919 začala veľkú aktivitu zakladaním miestnych odborov. V ústredí činnosť sa rozdelila medzi odbory (historický, literárny, jazykovedný, národopisný a umelecký). Príjmy MS , teda aj MOMS tvorili: subvencia od štátu , krajiny, verejných korporácií a členské príspevky.

V dobe rozsiahleho zakladania MOMS sa vytvárajú aj okresné osvetové zbory , ktorých činnosť v mestách , kde už bol zriadený MOMS , prevzala MS.

MOMS na základe listu ústredia MS prevzal činnosť okresného osvetového zboru a vystupoval pod názvom „Osvetový zbor MS v Spišskej Novej Vsi“. Osvetový zbor pri MOMS mal sa venovať osvetovej činnosti na vidieku , kým v mestách mali pôsobiť MOMS. V Spišskej Novej Vsi mala svoju činnosť rozvíjať aj tzv. „Štefánikova beseda“, ktorá mala také isté ciele ako MS a z toho dôvodu sa spojila s MOMS.

MOMS v Spišskej Novej Vsi prevzal aj funkciu „Československej jednoty“.

Je zaujímavé , ale na tú dobu príznačné, že sa vytváralo mnoho spolkov a inštitúcií. Bolo to však nevýhodné a to z dôvodu , že bolo málo členov lebo v mestách tí istí boli v niekoľkých spolkoch , čím sa činnosť spolkov trieštila, jednak aj pre finančné problémy. Bolo výhodnejšie zjednocovať spolky toho istého zamerania činnosti v jeden národný a každému prístupný spolok. MS mala za cieľ zjednotiť všetkých národovcov , aby spoločnými silami povzniesli slovenskú vzdelanosť ako aj stránku ekonomickú . Obsiahla tak hlavné idey činnosti s tým istým hlavným poslaním . To sa odráža aj v archívnom materiáli.

Materiál z tohoto fondu sme do archívu prevzali neusporiadaný. Nenašli sa žiadne evidenčné pomôcky. Podľa materiálu dá sa zistiť, že so spismi sa manipulovalo chronologicko-numericky, ale v praxi len chronologicky. Hoci MOMS pracoval v sekciách: právnej, finančnej, stavebnej, literárnej, divadelnej, ale sekcie nevykazujú svoju činnosť samostatne, ale vo výročných správach MOMS.

Na základe prípisu z ústredia MS,č.1748/S – 41

zo dňa 10. novembra 1941 bol v Spišskej Novej Vsi vytvorený sekretariát MS. Sekretariát organizoval činnosť odboru. Na zasadnutí výboru MOMS dňa 29. septembra 1949 bolo prijaté uznesenie , že Okresný sekretariát v Spišskej Novej Vsi sa stal aj sekretariátom pre okresy: Spišská Nová Ves, Levoča a Gelnica. Zakladať nové odbory MS a dozerať na ich kultúrnu činnosť, vykonával okresný referent. Sekretariát sa zaoberal výlučne len organizačnými záležitosťami.

MOMS v Spišskej Novej Vsi potrebné finančné prostriedky pre svoju činnosť získaval z kinolicencie, ktorú mu udelil minister s plnou mocou pre správu Slovenska prípisom č. 19.913/21 z 27. septembra 1921. Takto vznikol zdroj príjmov pre kultúrnu a sociálnu činnosť. Registratúra , ktorá vznikla z činnosti správy kina „Tatry“ tvorí oddelenie fondu MOMS v Spišskej Novej Vsi. Sú to predovšetkým pokladničné doklady a programy filmových predstavení , ktoré kino dostávalo z ústrednej filmovej kancelárie.

Podrobný inventár fondu MOMS v Spišskej Novej Vsi obsahuje len torzo z tridsaťročnej činnosti. Je orientačnou evidenčnou pomôckou.

Materiál fondu MOMS v Spišskej Novej Vsi je cenným prameňom pri štúdiu kultúrnych, osvetových pomerov v meste aj jeho okolia. Nájdeme v ňom aj cenné politické pramene, hlavne pri štúdiu národnostných pomerov na Spiši najmä po prevrate v roku 1918.

Pôvodný inventár bol vypracovaný v roku 1961, ale v roku 2005 bol prepísaný a doplnený menným, miestnym a vecným registrom.

Pri vyžiadaní archívneho materiálu bádateľmi je potrebné uviesť názov fondu - značku (MOMS - SNV) , inventárne číslo, obsah záznamu, rok a číslo škatule.

II. SPISOVÝ MATERIÁL

B. SPISY

I. Administratívne

Inv.č.	Obsah	Rok	Čís.rozp.	Škatuľa
1.	Správy o založení MOMS v Spišskej Novej Vsi . Korešpondencia v súvislosti so založením MOMS.	1920	1 – 11	1
2.	Výročná správa o činnosti MOMS z obdobia od 6.11.1920 do 15.11.1921. Korešpondencia MOMS so Správou MS v Turč.sv. Martine , s osvetovými zbormi a inými inštitúciami.	1921	1 – 85	1
3.	Výročná správa o činnosti MOMS. Zákaz policajného kapitána – prevádzkať premietanie v Redute v Sp.N.Vsi. Návrhy na založenie „ Divadelného Krúžku“ pri MOMS v Sp.Novej Vsi. Korešpondencia so Správou MS a inými inštitúciami.	1922	1 – 131	1
4.	Výročná správa o činnosti MOMS. Výkaz odohraných divadelných predstavení a činnosť divadelného krúžku v roku 1923. Rozbor činnosti MOMS v roku 1922-23. Obežníky MS, korešpondencia medzi MOMS a kultúrnymi inštitúciami, prevádzková agenda MOMS.	1923	1 - 29	1
5.	Výkazy zo schôdzí MOMS v roku 1924. Výkazy o činnosti MOMS z roku 1924. Nájomné zmluvy , zmluvy MOMS a Jánom Matulom o výstavbe kina. Obežníky MS a korešpondencia MS.	1924	1 - 71	1

6.	Výročná správa o činnosti MOMS. Agenda z vybavovania povolenia filmových predstavení a prevádzky nového kina „Tatry“.
Korešpondencia s MS, s úradmi.	1925	1 – 25	1
7.	Inštrukcie pre činnosť MOMS, obežníky MS Správy o kultúrno-osvetovej práci MOMS, korešpondencia s úradmi a kult.inštitúciami.	1926	1 -129	1
8.	Obežníky MS , korešpondencia MOMS a správy o kultúrno-osvetovej činnosti.	1927	1 - 39	1
9.	Agenda o výstavbe pomníka gen. M.R. Štefánikovi v Sp.Novej Vsi.
Agenda o súťaži na návrh sochy gen. Štefánika .
Správy zo zasadnutí delegátov odborov MS v Turč.sv.Martine (16.2.1928).	1928	1 - 264	1
10.	Agenda o výstavbe pomníka gen. M.R.Štefánika, plány a program slávnosti odhalenia pomníka , záverečné správy o celej akcii výstavby pomníka. Správy okresného osvetového zboru. Správy zo zasadnutia delegátov odborov MS, obežníky MS, korešpondencia s MS, prehľady zjazdov a kultúrnych podujatí v roku 1929.	1929	1 - 329	2
11.	Zmluvy o kinolicencii medzi Jánom Matulom a MOMS na dobu 5 rokov.
Správy tajomníka MOMS o činnosti .Správy Komisie pre prevádzku kina ,zmluvy medzi J. Matulom a MOMS.
Výkazy o činnosti MOMS v roku 1929 ,obežníky MS , korešpondencia MS.	1930	1 -181	2
12.	Úpravy a zmena stanov MOMS v Spišskej Novej Vsi .
Správy zo zasadnutia delegátov odborov MS.
Výkazy o činnosti v roku 1930,obežníky MS.	1931	1 - 64	2
13.	Pracovný program na rok 1932.
Správy tajomníka o plnení pracovného programu, o činnosti MOMS , komisií.
Obežníky MS, korešpondencia MOMS a MS v členských záležitostiach.	1932	1 – 114	2

14. Pracovný program na rok 1933.
 Správy tajomníka o plnení pracovného programu
 o činnosti MOMS, komisií.
 Korešpondencia s MS ,s úradmi o členských zá-
 žitostiach , v oblasti kultúrno-osvetovej práci.
 Obežníky MS. 1933 1 - 292 2
15. Správy o činnosti MOMS ,revízne správy r.1934.
 Správy tajomníka MOMS ,výkazy o činnosti MOMS.
 Obežníky, korešpondencia MS. 1934 1 - 237 3
16. Správy tajomníka MOMS o činnosti MOMS a ko-
 misií, revízne správy za rok 1934.
 Obežníky MS ,inštrukcie pre kultúrno-osvetovú
 činnosť.
 Korešpondencia MOMS s MS. 1935 1 - 266 3
17. Správy tajomníka MOMS o činnosti odboru,
 komisií , vyhodnotenie kultúrno-osvetových podujatí.
 Povolenie Krajského úradu v Bratislava na prevádzku
 kinematografických predstavení do 31.3.1939.
 Obežníky,inštrukcie MS, korešpondencia s MOMS a MS.
 1936 1 - 296 3
18. Memorandum MOMS v Spišskej Novej Vsi Ústrediu
 MS v Turč.sv. Martine vo veci kinomatografickej
 licencie MOMS.
 Správy tajomníka MOMS o činnosti odboru,komisií.
 Správy z valného zhromaždenia MS.
 Obežníky MS,inštrukcie pre kultúrnu osvetovú činnosť,
 korešpondencia s MS. 1937 1 - 226 4
19. Správy o stavbe kultúrneho domu.
 Obežníky MS, korešpondencia s MS a ústavmi. 1938 1 - 175 4
20. Memorandum MOMS v Spišskej Novej Vsi kvôli
 odňatiu kinematografickej licencií .
 Obežníky Ústrednej kultúrnej komisie MS o prev-
 zatí majetku zrušených okresných osvetových zborov
 o vytvorení okresných kultúrnych komisií MS
 a miestnych osvetových komisií MS.
 Správy tajomníka MOMS o činnosti. Agenda
 z prevzatia majetku okresného osvetového zboru. 1939 1 - 192 4
21. Agenda zo sporu medzi MOMS a Matulovou,
 nájomcom kina.
 Zápisnice tajomníka MOMS o činnosti.

- Správy literárneho odboru MOMS za rok 1939.
Správy o finančnom rozpočte na rok 1940. 1940 1 - 299 5
22. Správy tajomníka MOMS o činnosti
komisií a krúžkov.
Obežníky a inštrukcie MS , korešpondencia. 1941 1 - 278 5
23. Agenda v súvislosti s kúpou domu pre účely
kultúrneho domu.
Správy o činnosti sekretariátu MOMS. 1942 1 - 5 5
24. Agenda z výstavby kultúrneho domu.
Obežníky a inštrukcie MS, korešpondencia
s MS. 1943 1 - 4 5
25. Obežníky a inštrukcie MS, korešpondencia MOMS
s MS , s úradmi a kultúrnymi inštitúciami. 1944 1 - 7 6
26. Správy tajomníka MOMS o činnosti odboru,
korešpondencia s úradmi , MS.
Obežníky a inštrukcie MS . 1945 1 - 93 6
27. Správy tajomníka MOMS , korešpondencia
s úradmi , s kultúrnymi inštitúciami.
Obežníky a inštrukcie MS: 1946 1 - 60 6
28. Správy z porady funkcionárov MS,
konanej v Spišskej Novej Vsi.
Správy zo zasadnutí delegátov MOMS v Le-
viciach.
Agenda z akcie národného akčného výboru
pre výstavbu hlavného mesta Slovenska .
Obežníky a inštrukcie MS , korešpondencia MOMS
s MS , s úradmi , s kultúrnymi a osvetovými inšti-
túciami. 1947 1 - 295 6
29. Správy zo zasadnutia delegátov MOMS v Lipt.
Sv. Mikuláši.
Správy o činnosti a akciách MOMS v Sp.Novej
Vsi za rok 1947.
Obežníky a inštrukcie MS pre odbor ,korešpon-
dencia s MS o členských záležitostiach s úradmi
a s kultúrnymi inštitúciami. 1948 1 - 197 7
30. Správy z valného zhromaždenia MOMS, obežníky

ústrediaMS korešpondencia s úradmi, kultúrnymi inštitúciami , členské záležitosti.	1949	1 - 153 7
31. Správy o činnosti MOMS podávané OV KSS, (Okresný výbor Komunistickej strany Slovenska), obežníky MS , korešpondencia s ústredím , členské záležitosti , korešpondencia s kultúrnymi inštitúciami.	1950	1 - 99 7
32. Agenda z činnosti MOMS pred ukončením svojej činnosti k 30.3.1951. Obežníky MS , korešpondencia s ústredím.	1951	1 – 16 7

III. ÚČTOVNÝ MATERIÁL

A. KNIHY

33. Denník príjmov a výdavkov.	1920 – 1929	8
34. Kniha bežných účtov vedených v Ľudovej banke	1941 – 1944	8
35. Pokladničná kniha-výstavba pomníka - gen. M.R. Štefánik	1928 – 1929	8
36. Kniha príjmov a výdavkov pri stavbe pomníka gen.M.R.Štefánika		
37. Pokladničná kniha „ Štefánikovej besedy“	1919 – 1921	8

B. SPISY

38. Pokladničné doklady	1928	9
39. Pokladničné doklady	1929	9
40. Pokladničné doklady	1930	9

41. Pokladničné doklady	1931	9
42. Pokladničné doklady	1932	9
43. Pokladničné doklady	1933	9
44. Pokladničné doklady	1934	9
45. Pokladničné doklady	1935	10
46. Pokladničné doklady	1936	10
47. Pokladničné doklady	1937	10
48. Pokladničné doklady	1938	10
49. Pokladničné doklady	1939	10
50. Pokladničné doklady	1940	10
51. Pokladničné doklady	1941	10
52. Pokladničné doklady	1942	11
53. Pokladničné doklady	1943	11
54. Pokladničné doklady	1944	11
55. Účtovná evidencia členských príspevkov	1938 - 1944	12
56. Výkazy členských príspevkov	1939 - 1950	12
57. Diár podielových kníh	1941 - 1945	12
58. Zoznam členov	1942 - 1948	12
59. Účtovná evidencia členských príspevkov	1946 - 1950	12

I. Oddelenie : Správa kina „Kino Tatry“

II. SPISOVÝ MATERIÁL

60. Korešpondencia – programy kina	1940 - 1942	13
61. Korešpondencia – programy kina	1943 - 1945	14

III. ÚČTOVNÝ MATERIÁL

A. KNIHY

62. Pokladničná kniha	1940 - 1946	15
63. Hlavná kniha	1940 - 1943	15
64. Pomocná kniha	1940 - 1943	15
65. Pomocná kniha	1943	15

B. SPISY

66. Účtovné záznamy z predstavení	1940 – 1945	16
67. Pokladničné doklady	1940	17
68. Pokladničné doklady	1941	17,18
69. Pokladničné doklady	1942	19
70. Pokladničné doklady	1943	19,20,21
71. Pokladničné doklady	1945	21

Menný, miestny register**B**

Bratislava 7

L

Levice 8

Liptovský sv. Mikuláš 8

M

Matula, Ján 5,6

Matulová 7

S

Slovensko 8

Spišská Nová Ves 5,6,7,8

Š

Štefánik, M.R., gen . 6,9

T

Turčiansky sv . Martin 5,7

Vecný register

A

Agenda

- činností MOMS 9
- kúpy domu 8
- národného akčného výboru 8
- sporu 7
- súťaže 6
- výstavby pomníka 6

Akcia

- národného akčného výboru 8
- výstavba pomníka 6

Č

Činnosť

- komisií 8
- krúžkov 8
- MOMS 5,6,7,8

D

Diár

- podielových kníh 10

Doklady

- pokladničné 9, 10,11

E

Evidencia

- členských príspevkov 10

I

Inštitúcie

- kultúrne 5,6
- MS 7
- prevádzkové 5

Inštrukcie

- činnosť MOMS 6
- kultúrno - osvetovej činnosti 7

K

Kino

- komisie 6
- prevádzka 6
- výstavba 5

Korešpondencia

- MOMS v SNV 5,6,7
- Správy kina „TATRY“ 11
- založenia MOMS 5

M

MOMS SNV

- založenie 5

MS

- inštrukcie 7,8
- korešpondencia 5,6,8,9
- obežníky 5,6,7,8,9

Memorandum

- MOMS SNV 7

N

Návrh

- založenia „Divadelného krúžku“ 5

O

Obežníky

- MS 5,6,7,8,9
- kultúrnej komisie MS 7

OV KSS
- správy 8

P
Podujatie
- kultúrne 6

Pomník
- odhalenie 6

Prehľad
- zjazdov 6

Program
- kina 11
- pracovný 6,7
- odhalenia pomníka 6

Povolenie
- kinematografických predstavení 7
- prevádzky kina „TATRY“ 6

Príspevky
- členské 10

R
Rozbor
- činností MOMS 5

Rozpočet
- finančný 7

S
Sekretariát
- MOMS 8

Správy

- akcií 8
- činnosti MOMS 7,8
- činnosti sekretariátu 8
- finančné 7
- kultúrno-osvetové MOMS 6
- literárneho odboru 7
- okresného osvetového zboru 6
- porady funkcionárov 8
- pracovného programu 14
- revízie 7
- stavebné 7
- tajomníka MOMS 6,7,8
- valného zhromaždenia 8
- výročné 6,7
- výstavby pomníka 6
- založenia MOMS 5
- zasadnutia delegátov 6,8

Spor

- MOMS a Matulovou 7

Súťaž

- návrh sochy 6

Štefánik, M.G., gen.

- výstavba pomníka 6

T

Tajomník

- MOMS 6,7,8

Ú

Úprava

- stanov 6

V

Vyhodnotenie

- kultúrno-osvetových podujatí 7

Výkaz

- činnosti MOMS 5
- členských príspevkov 10
- divadelných predstavení 5

Z

Zákaz

- policajného kapitána 5

Zápisnica

- tajomníka MOMS 7

Záznam

- účtovný 11

Zhromaždenie

- valné MS 7

Zjazdy

- prehľad 6

Zmena

- stanov 6

Zmluvy

- kinolicencie 6
- nájomná 5

Zoznam

- členov 10

Názov archívu: Ministerstvo vnútra SR
Štátny archív v Levoči
pobočka Spišská Nová Ves
Letná 67, Spišská Nová Ves

Názov fondu : značka, časový rozsah, b. m.

Miestny odbor Matice slovenskej Spišská nová Ves, MOMS SNV, 1920 – 1951 3

Názov inventára: Miestny odbor Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi
1920 – 1951

Typ pomôcky : Inventár

Fond usporiadal a zostavil v roku 1961 : Ján Krajňák

Úvod napísal v roku 1961 : PhDr. Jozef Kuruc

Inventár prepísala a doplnila registre v roku 2005 : Gabriela Vencelová

Počet strán : 17

Počet exemplárov: 3

Inventár schválila : Mgr. Nina Palková , riaditeľka, 1.12.2005

